

2. Гришина Н.В. К вопросу о предрасположенности к конфликтному поведению. Психические состояния. – Л.: Прогресс, 1981. – 161 с.
3. Емельянов С.М. Практикум по конфликтологии. – СПб.: Питер, 2001. – 400 с.
4. Конфліктологія: Навчальний посібник / Ємельянов Л.М., Петюх В.М., Торгова Л.В., Гриненко А.М. – К.: КНЕУ, 2003. – 315 с.
5. Корнеева Е.И. Если в семье конфликт... – Ярославль: Академия развития: Академия Холдинг, 2001. – 192 с.
6. Практическая психодиагностика. Методики и тесты. Учебное пособие / Сост. Д.Я. Райгородский. – Самара: Издательский Дом „БАХРАХ-М”, 2002. – 672 с.
7. Психология индивидуальных различий. Тексты / Под. ред. Ю.Б. Гиппенрейтера, В.Я. Романова. – М.: МГУ, 1982.

УДК 378

Гордійчук А.В.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

***Анотація.** У статті розглядаються основні завдання розвитку освіти в Україні у контексті європейської інтеграції.*

***Аннотация.** В статье рассматриваются основные задания развития образования в Украине в контексте европейской интеграции.*

***Annotation.** The article tells about basic tasks of development of education in Ukraine in the context of European integration.*

Процеси європейської інтеграції охоплюють дедалі більше сфер життєдіяльності суспільства. Не стала винятком і освіта, особливо вища школа. Україна чітко визначила орієнтир на входження в освітній простір Європи, здійснює модернізацію освітньої діяльності у контексті Європейських вимог. Одним із завдань, викладених у Національній доктрині розвитку освіти, є вихід освіти, набутої в Україні, на ринок світових освітніх послуг, поглиблення міжнародного співробітництва, забезпечення інтеграції вітчизняної освіти у міжнародний освітній простір [1].

Інтеграція (як політична, так і економічна) усе більшого кола країн, приєднання України до Болонського процесу дає підстави прогнозувати у майбутньому зростання кількості студентів, які навчатимуться за межами України.

Навчання за кордоном має давні традиції і завжди розглядалося як один з пріоритетних напрямів міжнародного співробітництва у соціально-гуманітарній сфері. Особливої ваги набирають міжнародні обміни в академічній сфері, у першу чергу у вищій освіті, як важливі чинники соціально-економічного прогресу. Основні завдання розвитку вищої освіти на сучасному етапі: висока якість освіти; створення умов для розширення можливостей отримання освіти за межами своєї країни; підвищення ефективності вищої освіти та її вплив на економіку. Це спричиняє широке міжнародне співробітництво у всіх сферах освіти, створення спеціальних міжнародних програм академічної мобільності (ERASMUS, LINGUA, TEMPUS/TACIS та ін.).

Значно розширились можливості мобільності студентів, викладачів і науковців у країнах колишнього соціалістичного табору, в яких необхідність обмінів стала особливо гострою. Ця гострота пояснюється демократизацією життя суспільства, розвитком у громадян України почуття національної гідності, любові до свого народу, поваги до культури, мови, традицій.

Тому у статті ми ставили за мету визначити роль реформ навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах України із орієнтацією на людину, особистість.

Цього можна досягти через розвиток таких якостей спеціаліста як професіоналізм, активність, мобільність, почуття відповідальності, вміння працювати, швидко орієнтуватися у певній ситуації, приймати рішення, поважати працю, підтримувати потребу постійно поновлювати свої знання, удосконалювати культуру ділового спілкування.

Важливу роль у формуванні такої особистості відіграє поєднання системи виховних засобів із навчальним процесом. Досягти цього можливо лише коли кожна лекція, практичне

чи семінарське заняття матимуть виховну спрямованість, сприятимуть засвоєнню загальнолюдських норм моралі, будуть містити національний компонент, виховуватимуть почуття патріотизму, громадянської та національної гідності, повагу до інших культур, націй, мов.

Особлива роль у вирішенні цих питань належить також вивченню іноземних мов. Процес навчання слід спрямовувати на формування такої мовної особистості, яка б була у змозі здійснювати ефективне іншомовне спілкування, діалог культур, іншими словами сформувати таку особистість, яка б вільно володіла і мовною, і мовленнєвою, і соціокультурною компетенціями.

Відповідно, процес навчання іноземної мови сьогодні повинен характеризуватися не тільки наданням знань і розвитком навичок і вмінь студентів, а й формуванням нової особистості. Як наслідок, проблема ефективного навчання іноземної мови набуває нових пріоритетів та відтінків. Саме тому чільне місце в методиці викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах займають сьогодні проблеми соціалізації, або формування вторинної мовної особистості, особистості нового типу. Під вторинною мовною особистістю розуміють сукупність здібностей людини до здійснення іншомовного спілкування на міжкультурному рівні як адекватної взаємодії з представниками інших культур. Проблема формування такої особистості полягає в тому, що традиційні підходи недостатньо враховують таку специфіку мови, як відображення в ній системи культурних цінностей, адже у підготовці до міжкультурного спілкування важливо володіти не тільки „рідномовною”, а й іншомовною, комунікативною компетенцією. Для забезпечення адекватної підготовки випускників до продуктивного спілкування навчання слід спрямувати на формування мовної, мовленнєвої і соціокультурної компетенцій, які разом складають іншомовну комунікативну компетенцію.

Необхідність формування соціокультурної компетенції, готовність до міжкультурного спілкування як занурення в іншомовну культуру, вміння розуміти цінності іншого народу при вивченні іноземної мови неодноразово проголошувалась та аналізувалась як вітчизняними, так і зарубіжними вченими: Н.Ф. Бориско, І.О. Зимньою, Г.В.Колшанським, В.Г.Костомаровим, О.М. Леонтьєвим, О.Д. Райхштейном, Г.Д.Томахіним, A.Erll, M.Gymnich, A.Wierzbicka та іншими.

У руслі такого підходу до навчання іноземної мови останню слід розглядати як відбиток історії, культури і побуту народу – її носія, оскільки мова і культура нероздільні і неможливо зрозуміти одну без іншої.

Саме за таких умов особистість (у першу чергу молодь) може вийти за межі власної культури і набути якості медіатора культур, не втрачаючи власної культурної ідентичності.

Слід зазначити, що такі вимоги до освіти висувала і висуває ЮНЕСКО. В одному із своїх документів ця міжнародна організація акцентувала на тому, що освітня політика має забезпечувати: інтернаціональний вимір на всіх рівнях освіти; розуміння і повагу до всіх народів, їхніх культур, цінностей та способів життя; зростання усвідомлення взаємоповаги народів і держав; здатність спілкуватися з представниками інших культур; здатність до критичного сприйняття національних та інтернаціональних проблем тощо[3].

Саме тому однією із найважливіших складових концепції реформування освітнього простору України є оновлення системи виховання, яка спирається на історично-усталені традиції євразійської цивілізації.

Сьогодні продовжується дискусія про те, якою повинна бути ідеологія виховання, які основні ідеї повинні бути закладені у неї.

На нашу думку, основою усієї системи виховання молоді в Україні була і є національна ідея.

Національна ідея – це усвідомлена нацією найбільш актуальна й перспективна мета, на шляху до досягнення якої нація спроможна якнайповніше розкрити й реалізувати свої потенційні можливості; зробити помітний внесок у розвиток людської цивілізації та посісти гідне місце серед інших національних спільнот.

Національна ідея відіграє роль об'єднуючого, консолідуючого фактора у суспільному розвитку, який направлений на визначення життєвої позиції людини, становлення її як особистості, як громадянина своєї країни.

Національний характер виховання проявляється у формуванні молодого людини як громадянина України, незалежно від її етнічного політичних систем, інтеграцією в міжнародне (в першу чергу європейське) співтовариство.

Іншими словами, вища освіта стала надто важливою для суспільства, щоб воно могло залишити університети та академічні кола на одинці з собою.

Загальновідомим є факт, що наддержаву у минулому визначала міць збройних сил або володіння ядерною зброєю, а сьогодні – це міць і престиж університетської освіти [2].

У зв'язку із цим виникає низка питань щодо готовності наших студентів повноцінно реалізувати себе у сучасному полікультурному суспільстві, відчувати себе патріотами своєї країни, розуміння досягнень національної культури, володіння надбанням світової культурної скарбниці. І не менш важливою проблемою є готовність викладачів-педагогів до виховання людини нової формації.

Сьогодні освітянам потрібно наголошувати на тому, що ми живемо на перехресті національного та інтернаціонального, тому освіта „повинна” підсилувати у молоді саморефлексії щодо своєї національної сутності та своїх міжнародних обов'язків; вона має виховувати молодих людей так, щоб вони розвивали збалансовану субнаціональну, національну, транснаціональну ідентичність.

Невипадково, наприклад, у педагогіці Німеччини у останні десятиліття з'явився термін, який можна розуміти як „педагогіку міжкультурного спілкування”, тому що вона наголошує саме на проблемах „міжкультурного виховання”. Ця педагогіка характеризується, перш за все, як „педагогіка визнання”, визнання належності до іншої нації, культури або релігії. Таке визнання є більше ніж толерантність.

Отже, виховання повинно стати справою усієї країни та суспільства, а засоби масової інформації з часом повинні виконувати також освітньо-виховну функцію прогресивного, духовно-культурного відродження суспільства, сприяти формуванню нової культури міжнародного спілкування та підвищення її рівня.

Література:

1. Україна: Президент. Про національну доктрину розвитку освіти: Указ від 17 квітня 2002 р. № 347/2002 // Офіційний вісник України. – 2002. – №16. – ст.860. – С 11-13.
2. China's bid for world domination, BBC News, 17 November 2007. <http://newsvote.bbc.co.uk>
3. Recommendation Concerning Education for International understanding // Cooperation and Peace. – UNESCO, 1975.– P. 18

УДК 37(09)

Денисюк І.А.

ВИХОВНЕ СПРЯМУВАННЯ ТВОРІВ О. КОНИСЬКОГО ДЛЯ ДІТЕЙ В АСПЕКТІ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКОЛИ

Анотація. У статті розглянуто педагогічні погляди українського видатного просвітителя Олександра Кониського, проаналізовано його твори для дитячого читання, з'ясовано їхні виховні можливості та роль у навчанні та вихованні дітей.

Аннотация. В статье рассмотрены педагогические взгляды украинского выдающегося просветителя Александра Кониского, проанализированы его произведения для детского чтения, выяснены воспитательные возможности и роль в учебе и воспитании детей.

Annotation. The article tells about pedagogical looks of the Ukrainian prominent enlightener Alexandra Koniskogo, his works for child's reading, educate possibilities and role in studies and education of children.

Діяльність педагогів-просвітителів XIX ст. П. Куліша, О. Кониського, Б. Грінченка, І. Франка, І. Нечуя-Левицького, М. Леонтовича, П. Мирного, С. Васильченка, Г. Барвінок, М. Грінченко стала одним із важливих джерел розвитку української культури, усвідомлення українцями себе як нації.

Олександр Якович Кониський – відомий український громадський і культурний діяч, педагог, письменник, літературознавець, діяльність якого високо цінували його сучасники. Творча спадщина просвітителя й дотепер привертає увагу відомих вітчизняних науковців.